

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Zvíře jako symbol: Paradox hada
Autorka práce: Marie Holubová
Studijní program: Filosofie a religionistika
Posudek vypracoval: Mgr. Martin Klapetek, Ph.D.
Datum: 4. 6. 2020

Ve své bakalářské práci studentka prokázala schopnost samostatně pod metodickým vedením vedoucího práce zpracovat zvolené téma. Studentka se snažila vytvořit text s ohledem na zvolené téma a metodologii s využitím určitého množství informačních zdrojů (s. 46-51). Rád bych se na tomto místě zeptal na její nyní již prohloubený osobní názor ohledně kvantity a kvality české odborné literatury/časopiseckých studií k tématu její bakalářské práce, a to ve srovnání se zahraničím. Také mne zajímá, do jaké míry při heuristické fázi psaní sledovala již úspěšně obhájené kvalifikační práce na podobná témata. Jak lze tyto texty charakterizovat s ohledem na výběr tématu, použitou metodologii a obsah?

S ohledem na to, že rozsah bakalářské práce by se měl pohybovat mezi sedmdesáti a devadesáti normostranami vlastního textu, předpokládám, že předložená práce tuto povinnost splňuje. Z hlediska formální úrovně práce je potřeba zmínit grafickou rovinu díla. Studentka se během zpracování snažila zamezit překlepům a chybám, což pro čtenáře pozitivně podtrhuje celkový dojem.¹ Co se týče poznámek pod čarou a odkazů na literaturu, poznámky byly podle mého názoru vhodně voleny.² Oceňuji obrazové přílohy k textu bakalářské práce.

Struktura práce byla podle mého názoru dobře zvládnuta³ a jednotlivé části textu byly smysluplně rozloženy.⁴ Pokud se sleduje jazyková stránka práce, pak stylistická

¹ Jednoslabičné spojky a předložky na konci řádku jsou naprostou výjimkou (s. 2, 41). Ve většině poznámek pod čarou chybí mezera mezi číslem a samotnou informací. Nelogicky působí velké písmeno ve slově „tamtéž“ ve spojení „Srov. Tamtéž“ (např. s. 11, 14, 16, 21, 26).

² Na s. 10 píšete „Pomocí analogie dospěli k mnoha různým poznáním, kde je spojena lidská existence s přírodními silami. Tento jev se promítl například do rituálů znovuzrození, kdy se člověk situoval do měsíční fáze smrti a zániku a stejně jako Luna následující den opět povstal mezi živé jako znovuzrozený a součástí dané komunity“. Ocenil bych příklad a odkaz na zdroj. K poslednímu odstavci podkapitoly 2.1 bych ocenil odkazy na zdroje. Na s. 19 se píše „Tento jev pak zcela jistě zapříčinil transformaci hadů z živočichů do podoby bohů nebo jejich atributů zajišťujících plodnost.“ To je názor autorky, nebo zde chybí zdroj?

³ Domnívám se, že samostatný oddíl věnovaný Starému a Novému zákonu je zbytečným vybočením z dobře navržené struktury práce (s. 35-40).

⁴ Propojení poslední kapitoly *Paradoxy hada* a *Závěru* mohlo být podle mého názoru propracovanější.

vyspělost a gramatická úroveň podle mého názoru splňuje požadavky kladené na tento druh textu.⁵ Cíl práce a použitá metoda se více méně objevují hned v Úvodu na s. 6.⁶

Co se týče obsahové stránky, tak z mého úhlu pohledu mohu nabídnout několik témat k diskuzi (nechtě si autorka zvolí několik klíčových):

1. Na s. 6 píšete „*Symboliku hada budu vyhledávat mezi několika vybranými oblastmi náboženství, etnik a území napříč celým světem*“. Jak probíhal výběr a co bylo klíčovým kritériem?⁷
2. Proč jste pro svou práci zvolila právě přístupy Mircei Eliadeho a Clifforda Geertze? Proč nevyužít například C. G. Junga nebo J. Waardenburga?
3. Na s. 9 píšete, že „*Symboly nemají do současné doby žádné strukturální rozdělení*“, ale na s. 10 „*Mircea Eliade rozdělil symboly do několika skupin podle toho, jakou funkci symboly ve světě posvátna zastupují*“. Považujete to rozdělení za dobré? Které kategorie měly největší dopad na Vaši práci?
4. Na s. 11 píšete „*... je zajímavé a zvláštní nalézt symbol stejného významu u dvou různých kultur, které jsou si vzdálené lokalitou i časovým úsekem. Jediné vysvětlení tedy je, že symbol vyšel z jednoho centra a v průběhu let získal více reinterpretací a dostal se na více území, kde zdomácněl*“. Opravdu je to jediné vysvětlení?
5. Na s. 11 píšete „*Pro primitivnější kultury je systém symbolů jakýmsi vysvětlením, jak funguje svět a jaké v něm člověk zaujímá místo*“. Proč používáte výraz „*primitivnější kultury*“?
6. Na s. 20 píšete „*Z hlediska symboliky je had nejsložitěji vykládané zvíře*“. To je Váš názor, nebo tu chybí zdroj? Které zvíře se pak hadovi v komplexnosti výkladu blíží?⁸
7. Jakým způsobem byly stanoveny jednotlivé kategorie sledované v oddíle 3. *Had jako symbol*?⁹
8. Na s. 26 píšete „*Hadi byli taktéž živoucím důkazem, že i země má své ochránce. Následně byli vtěleni i do představy kosmického strážce Egypta*“

⁵ Občas si text zasloužil pečlivější práci se synonymy (např. s. 13, 18, 33). Studentka poměrně často používá zkrácenou formu fráze *sic erat scriptum* (např. s. 30). Podle mého názoru to může být pro čtenáře rušivé. Na mnoha místech není zcela jasné, proč byla zkratka použita. Jinde je zase je autorkou práce vkládána do přímé citace bez toho, aby se to správně odlišilo (např. s. 15, 18, 30). Krkolonné věty jako „*V neposlední řadě uvedu některé definice a pojetí symbolu různými antropology zabývajícími se symbolismem v antropologii*“ (s. 8) nebo „*Neustále se opakující proces svlékání kůže a obroda vlastního těla dovedly člověka k myšlence nekonečnosti a nesmrtelnosti*“ (s. 30) jsou výjimkou. Věty jako „*Pochopení symbolu nás vede ke dvěřím objektivitě, ale i když jsou tyto pomyslné dveře otevřeny, naše individualita nezaniká, pouze se posune na úroveň chápající univerzalitu*“ (s. 11) jsou opět výjimkou.

⁶ Osobně bych ocenil jasnější popis metodologie.

⁷ Proč nebyl zmíněn mitraismus? Proč v příkladu o Anantovi nebyl zmíněn Višnu (s. 30-31)? Proč se příklad Medúzy a Baziliška objevuje poprvé až v Závěru?

⁸ Podobně na s. 41 „*Had je nejspíše nejkontroverzněji vnímaný živočich vůbec*“.

⁹ Lstivost, zlo a chaos atd.

a celého světa, a to do podoby boha Sito, který jako had obtáčil svět a chránil jej.“ Které božstvo máte přesně na mysli pod tím označením Sito?

9. Na s. 29 píšete „Hermetickou nauku zvanou alchymie, lze též považovat za projev moudrosti. Jedná se o oblast vědecky zaměřenou na lidské poznání ...“
Je to tedy hermetická nauka, nebo je to věda?

Bakalářskou práci na téma: „Zvíře jako symbol: Paradox hada“ doporučuji k obhajobě. Jakožto oponent navrhuji komisi k zvážení ohodnotit zmiňovanou bakalářskou práci známkou **velmi dobře**.

Martin Klapetek